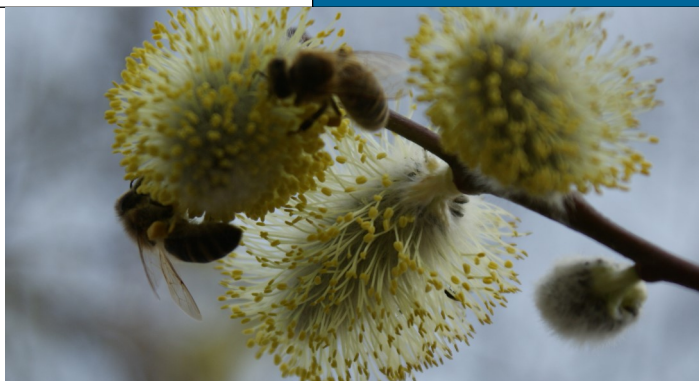

Včelařské noviny

Šlechtěná matka nebo raději roj?

V dobách nedávno dávných jsme měli jasný cíl, hodně mírné včely s maximálním výnosem a abychom se u toho moc nenadřeli. Bohužel to fungovalo. Tak se stalo, že jsme na současný stav nebyli připraveni. Ještě jedno „bohužel“, byl jsem při tom, kdy se včelaři těšili na roj brzy na jaře. Tehdy platilo heslo „květnový roj za fůru hnoje, červnový za pytel sena“. Na druhé straně je nutné přiznat, že včelaři se spokojili s menšími výnosy medu. Jak to bude pokračovat, je zatím ve hvězdách. Odborníci jako Tibor Jókay odhadují, že se blíží definitivní konec včelaření, konec toho pohodového už nastal. Na druhé straně máme optimisty, kteří nás ujišťují, že není nic jednoduššího než včelařit a bohatnout. Tak si vyberte, co se vám více hodí. Zda roj nebo šlechtěné matky.

I přesto to bude chov matek patřit i nadále k důležité činnosti včelaře. Jedna část se bude zabývat určitě nadále výnosem a potom zde máme jednotlivce a skupiny, kteří se vydali na cestu hledání varroatolerantních včel, či včely odolné proti všemu (snad ne jen proti včelaři).

S abnormálně suchým počasím začaly letos velice brzy roje a jak se ozývaly telefony s žádostí o rady co s nimi, tak bylo jasné, že jich je hodně. Největší kuriozita byla, když volala paní z Mostu, že má včely v digestoři v bytě. Opatrně

jsem se vyptával, zda se nemýlí ale podle velkého množství výletů jsem pochopil, že se roj asi usadil ve větracím otvoru. Dále sdělila, že volala hasiče, ale ti oznámili, že tím se již nezbývají. Pochopitelně, když jim přestala města za zásah proti včelám platit, tak o to není zájem. Pár let zpět vyjížděli okamžitě k jejich likvidaci i když se roj usadil na stromě na zahrádce. Složka „pomáhat a chránit“ jí oznámila, ať se obrátí na nějakého včelaře. Protože jsme dříve byli hojně známá farma, odnášíme tato přesměrování pravidelně. Má rada použít sirné knoty vyvolala silný odpor bojovníka za záchranu světa. Má někdo návod, jak pomoci?

Sucho se zcela jistě podepíše také na letošních výnosech ze včelaření. Navíc převčelené okolí neříká, že i to málo bude stačit. Ano, fungovalo by v případě vyrovnaného osazení včel podle známých teorií o úživnosti krajiny. Teď se musíme spíše připravit na příkrmování.

Přesto, že se budeme pokoušet zachránit včelu a chovat ji blíže k přírodě, bude tu stále nutnost chovat vlastní matky. Zvláště také proto, že současné ceny a nabídky prodeje rostou rychleji než kvalitní chovy. I z tohoto důvodu se musíme matkám věnovat i když máme na včelnici menší stav. Jednak víme, z čeho vybíráme a pokud to provádíme pro vlastní potřeby, nemusí-

me nic šidit. Jak na to? Částečně odpovídá následný článek sestavený z prezentací spolku. Ještě jedna dobrá zpráva ze spolku. Dostali jsme k dispozici pěknou přednáškovou místnost v Kulturním domu Lom (dříve Dělnický dům), bude se vám tam určitě líbit. Doufám,

že se sejdem na konci června.

Příští včelařské noviny dostanete až v srpnu, jako pravidelné letní dvojčíslí.

Farmář na vejminku Petr Tábořský

Chov vlastních matek

Výběr ve včelstvech probíhal od pradávna. Vždy se zachovaly jen geny, které je směřovaly k zachování rodu, byly prospěšné pro život včel. Vyhnula ta včelstva, která si neuměla přivlastit dostatek zásob, nebo se nedokázala omladit rojením.

V momentě, kdy rozhodování převzal člověk, převzal i zodpovědnost za další vývoj včel. Převzal také odpovědnost za bývalý tvrdý přírodní výběr. Toto musíme brát na vědomí při zasahování do přírodního vývoje.

V úvodu se zamyslíme, proč vůbec matky chovat. Těch důvodů je mnoho, u některých se zastavíme, některé si doplníte sami, ze své praxe. Spolek uvítá, když své nápady z chovu zveřejníte.

Zcela určitě sem bude patřit nutnost výměny podprůměrných matek. Potřebujeme vyměnit starém matky. Platilo, že matka má být ve včelstvu maximálně dva roky (rok přidání se nepočítá), dnes dokonce mnozí odborníci doporučují jeden rok. Dalším důležitým důvodem je nutnost zabránit rojení. Jednou z cest je tvorba oddělků, pro které se nám hodí kvalitní matky. Oddělky mimochodem potřebujeme i pro náhradu za ztráty v chovech, které začínají být stále častější. Určitě je budeme potřebovat, pokud jsme se rozhodli zvýšit stav včelstev, hodí se také pro obchod.

Při výběru chovného včelstva se musíme zaměřit na celou řadu ukazatelů. Zajímat nás bude včelstvo s trvale dobrým medným výnosem. Už to, že včelstvo vylétá jako první a končí sběr

s posledními včelstvy něco naznačuje. Chceme, aby včely byly přizpůsobené místním poměrům. Umějí dokonale využít místní zdroje. Velice důležitá je slabá rojivost. Rozhodující je jejich dobré přezimování, jsou mírné. Dalším poznatkem ke kladnému hodnocení je, že sedí pokojně na rámcích. To lehce otestujeme, když vyndáme ze včelstva plně obsazený rámek a odložíme jej mimo úl. Včely by na něm měly v klidu počkat, než je zase budeme vracet zpět. Dost důležitý je čistící pud, test na tento pud je dostatečně známý (můžete vyhledat na internetu). V úvahu musíme brát také jednotnost v morfologických znacích (zabarvení atp.).

Podíváme se ještě trochu na názvosloví používaná pro včelstva na chov. Začneme **mateřským včelstvem**, je to včelstvo, z kterého odebíráme plemenný materiál (vajíčka, larvičky). Má už několik let vykazovat nadprůměrné výsledky ve všech parametrech chovu. Musí být zdravé a mít vlastnosti, které jsme zmínili. Dále označujeme **otcovské včelstvo** (trubčí). Je to včelstvo, které má za úkol odchovat kvalitní trubce. Slouží k tomu speciálně oddělené stanoviště (u nás dost problém). Musí to být kvalitní včelstvo, trubci přijímají od matky také vlastnosti trubců, s kterými se matka spářila. Medné výnosy jsou prokázaným dědičným prvkem. Ještě nám zbývají pojmenovat dvě včelstva. **Dochovné včelstvo** je to včelstvo, které používáme jako přirozenou líheň – termostat pro dolíhnutí matek. Důležité je, aby včelstvo bylo silné, tak zaručí kvalitní dolíhnutí matek v klíčkách nebo oddělcích. A zbývá nám poslední název, **manipulační včelstvo**. Slouží nám pro plnění oplodňáček, plemenáčů atp. Jsou potřebná pro zvýšení počtu včel, na posílení produkčních včelstev, která zaostala ve vývoji.

Na závěr si připomeneme jednoduchý a nejvíce používaný způsob chovu matek vhodný i pro ty nejmenší chovy. Vše v několika krocích.

Krok 1- podněcování chovného včelstva: u chovného včelstva, které jsme vybrali podle chovných zásad 25 dní před vložením série larviček zahájíme podněcování. Zaznamenejme v časovém plánu odchovu matek.

Krok 2- oddělení matky: mezi nástavky vložíme mateří mřížku, devět dní před zahájením chovu. Tam, kde není matka, nebude otevřený plod. Nástavek s matkou oddělíme na jiné dno a přemístíme v doletu.

Krok 3- příprava chovného včelstva: létavky se vrátí a posílí včelstvo. Chovné včelstvo zúžíme přepážkou. Přidáme mezistěnu (aby později nezastavěly vloženou sérii). Smeteme mladušky z odstaveného včelstva, přidáme. Vložíme pylový plást.

Krok 4- podnícení chovu: z odloženého včelstva odebereme plást s otevřeným plodem, aby tam byla i vajíčka. Plást na jeden den vložíme do včelstva bez matky. Tím včelstva naladíme pro chov.

Krok 5- larvení: druhý den plást vyndáme. Vajíčka, ze kterých se staly larvičky a plavou v kašičce, nalarvíme. Sérii vložíme zpět. Při zastavené snůšce prokrmíme.

Krok 6- další postup: zaznamenejme datum vložení série. Za deset dní můžeme přistoupit ke školkování. Ti pohodlnější (já k nim patřím) přidávají zavřenou matečnicku do oddělků. Nevýhoda tam je jediná, že nevidíme, jak matka vypadá.

Vidíte, jak to je jednoduché. To ale jen na první pohled. Je třeba přijmout známý fakt, že ne vždy se podaří vychovat kvalitní matku, nebo vůbec chov dokončit. To ale nesmí být impuls k tomu, abychom chov matek opustili.

Připraveno z přednášek spolku od Josefa Křapky a Petra Tábořského

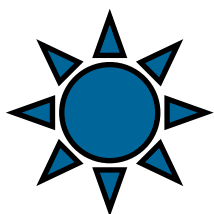
**SPOLEK
KRUŠNOHORSKÝCH
VČELAŘŮ**

LOM, Včelařské centrum,
ČSA

www.vcely.cz

Přihlášky odběru noviny:

602434344,
apiscech@gmail.com

Včelaření na internetu

<http://www.vsmbo.cz/>

Představujeme **Včelařský spolek pro Ml.Boleslav a okolí, z.s.**

Adresa: 17.listopadu 1335, 293 01 Mladá Boleslav, adresa jejich stránek je v nadpisu.

Spolek odcházel jako celek ze členství u ČSV. Odcházeli na základě rozhodnutí absolutní většiny členů a našli i způsob, jak zachránit své prostředky a převést je do nového spolku. I to se dočtete na jejich stránkách, kdybyste chtěli tento způsob využít. Je vyzkoušený, funguje.

Vedle spolkových zpráv na jejich stránkách najde řadu zajímavých článků z našeho oboru. Taky je zde i řada odkazů na jiné důležité informace. Doporučujeme zařadit do seznamu vašich stránek a využívat.

FOTO: Boj o chleba

